

ЦИЈЕНА:

За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.
За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 12 кр. на по године 6 круна.

За све остале земље годишње 20 франка у злату, на по године 10 франка у злату.

Претплата се прима само у годишњим и полугод. роковима.

Поједини број 20 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Претплата се шаље поштом у средњо административна „Глас Црногораца“ на Цетиње, а коме је наручије, г. Вољу Рамадановићу, К. Ц. агенту у Котор.

Допише се шаљу Уредништву.

Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 4 пара за први пут, а за сваки даљи пут по 2 пара.

Власник: Државна Штампарија

Изази суботом

Одговорни уредник: Филип Јарговић.

Дворске и дипломатске вијести

— Њихова Височанства Књаз Мирко и Књагиња Наталија и господин и госпођа Константиновић отпутовали су у понедељник на Крушевац.

— Г. барон Кун од Куненфелда, оvd. аустро-угарски министар, повратио се са одсуства.

ЗАПИСНИК XXXVI РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ

ЦРНОГОРСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

држане 15. јануара 1908. год.

Председавао председник

Лабуд Гојнић

Секретарску дужност вршио народни посланик

Филип М. Протић

Почетак у 3 сата послје подне.

Присутни сви чланови Књ. Владе.

Председник отвара XXXVI. редовну сједницу.

Секретар Татар чита записник XXXI и XXXII. редовне сједнице, који су без примједба примљени.

Затим чита у изводу молбе и жалбе, и то: Марка Хајдуковића из Колашина, Радивоја Цемовића с Буча у Турској, Велике С. Вујовић с Цетиња и Радоја Н. Жуњића из Служа.

Даље чита указ Књаза Господара, по којему се овлашћује председник Министарског Савјета да може поднијети Нар. Скупштини на претрес приједлог закона о измјени и допуни у закону о Држ. Савјету од 29. јуна 1906. године.

Председник саопштава Скупштини да је дао тродневно одсуство народном посланику И. Јовићевићу.

Прелази се на дневни ред.

Заступник министра иностраних дјела д-р Томановић изјављује, да је питање о Језерском Врху ступило у једну нову фазу, па моли да се интерпелант и Скупштина стрпе још који дан, тим прије, што је Влада Његовог Величанства Султана признала, да смо ми у праву, а кад је то тако онда — вели — можемо мирно чекати и коначно рјешити ово питање.

Интерпелант Ф. Протић тражи од г. министра, да што прије одговори на ову интерпелацију пошто то захтијевају државни интереси и наша част народна, јер су погажена наша права, која ћемо — вели — бранити и нећемо допустити да турски полу-мјесец лепрша на нашем земљишту.

Председник напомиње, да је друга тачка дневног реда претрес Буџета у појединостима и вели, да је на реду глава VI., која говори о Државном Савјету а која је из извјешних разлога заостала.

Извјестилац Р. Бошковић чита приједлог Финансијског Одбора о Државном Савјету.

Извјестилац С. Вулетић вели, да је Одбор затекао питање о Државном Савјету, тако, да је разумно да Влада само том праксом тумачи чл. 5. закона о уређењу Држ. Савјета онако, како га је одборска већина протумачила, а то је да чланови Држ. Савјета могу бити и други чиновници и преко оног броја, који је по закону довољан за рјешавање у Савјету, а тај је број 3 рачунајући у њ и председника, који је број чланова са председником и данас у Држ. Савјету, па је ипак један од цигла два члана савјетник само по имену, а врши другу службу и то изван Цетиња. Напомиње, да је у Финан. Одбору било подвојено мишљење код овог питања и да је превладало оно мишљење, које је заступљено у извјештају, јер кад један члан Савјета од тројице односно од двојице колико их је свега, може бити на другој служби онда могу и остали. Не могу ли остали не може ни овај један тијем мање, што је овакав владин поступак са савјетом врло штетан, јер га је створила таквим да му је немогуће радити и вели, да Држ. Савјет онакав какав је данас не може и не смије остати, наоко ако хоћемо да бацимо безкорисно оно што се на њ троши. Не остаје, вели, друго већ или усвојити одборов приједлог или повећати пред-

ложени кредит ради попуњавања Држ. Савјета, те створити могућност да то надлештво ради.

М. Мијушковић држи, да не можемо рјешавати буџетску партију о Државном Савјету док се не ријешити начелно питање о истом, у толико прије пошто је данас Влада поднијела пројекат о измјенама и допунама закона о уређењу Државног Савјета. Што се пак тиче тумчења уставних и законских одредаба у овом питању, остаје на раније истакнутом гледишту, а то је да се државни савјетници могу додјелити другим надлештвима и тврди, да то није противно Уставу ни закону.

Председник Министарског Савјета д-р Томановић вели, да Влада увиђа, да Државни Савјет у садашњем саставу не може радити, као што увиђа и то, да је потреба државна да се што више штеди, па је с тога и поднијела приједлог за измјену чл. 13. закона о истом тако, да секретар по потреби има право гласа у рјешавању. Напомиње, да ће то бити прелазно, привремено, јер, вели, Влада збиља налази, да и државни интереси захтијевају да се Држ. Савјет друкчије преустрои, али сматра да то за сада Устав не допушта.

М. Мијушковић тврди, да секретар Држ. Савјета не може имати гласа у рјешавању, и то је, вели, доказано према ранијем тумачењу Држав. Савјета јер је то противно уставним одредбама.

Р. Поповић налази да би сваки састав Државног Савјета, који не би био на основици, да његови чланови имају главну дужност државних савјетника, био против Устава и закона. Могла би им се, вели, дати споредна дужност, али да их ова не спречава у вршењу главне.

Даље налази, да је незгодно сада рјешавати о Државном Савјету за то, што је у питању како ће проћи у Скупштини владин приједлог, да може секретар учествовати у рјешавању. У сваком случају остаје при свом ранијем приједлогу, а тај је, да се Држ. Савјету дода још један члан и да се предложени кредит повећа са 3,000 круна.

Вели, да се не смијемо обзирати на то, што ће се у том случају морати поставити један чиновник који ће вршити дужност, коју сада врши један држ. савјетник као комесар Барског Друштва, тим више, што плаћање за то нема везе са буџетом.

Председник Министарског Савјета д-р Томановић вели, да се буџет Држав. Савјета може ријешити без обзира како ће се ријешити подишени законски приједлог, а ако буде одбачен не остаје друго него наименовати још једног члана.

Извјестилац С. Вулетић вели, да се буџет Државног Савјета има ријешити на основу постојећег закона о истом, и да не можемо ми сад водити рачуна о законском пројекту за који не можемо бити сигурни да ће се поднијети, а можда још мање да ће га Скупштина усвојити. А и да се усвоји да секретар има право гласа у рјешавању, ипак је вели потребан још један члан Савјета с обзиром на евентуална искључења, и на то, да је један од данашњих савјетника вршењем друге дужности готово изгубљен потпуно за рад у Савјету.

Ђ. Милановић мисли, да у Државном Савјету не могу бити чиновници са другом главном службом, јер би се то противило уставним наређењима.

Ј. Спасојевић слаже се са приједлогом Риста Поповића.

Извјестилац С. Вулетић се објашњава са Спасојевићем.

М. Мијушковић не слаже се са гледиштем Р. Поповића и Спасојевића о тумачењу уставних наређења и закона о Држ. Савјету, већ остаје стално при свом држи, да је најбоље, а и у интересу је самога рада у Државном Савјету као и народа, да се усвоји одборов приједлог, јер ће се са његовом редакцијом учинити уштеда од 16,000 круна, а при том у Државном Савјету неће наступити немогућност у раду, јер ће бити 6 чланова, од којих у сваком и најгорем случају неће се искључити више од 3, који су довољни за пуноважно рјешавање по закону.

Ј. Спасојевић упорно тврди, да је његово тумачење тачке III. чл. 221. У-

става тачно и јасно. Противан је и томе, да се једном чиновнику даје више од једне дужности, јер је то на штету службе и рада.

Министар просвјете Ј. Пламенац вели, да Државни Савјет у облику, како је Устав предвидио, не би требао да буде, јер не одговара стварно нашим потребама, али он мора остати онакав, какав је и како га је Устав предвидио. Напомиње, да је Влада могла поунити Држ. Савјет са 6 чланова, али она то није учинила већ је имала на уму економију, а уз то и оскудицу у спремним људима, из којих је обзира и једном државном савјетнику додјелила и другу дужност, као и поднијела приједлог за измјену закона о Државном Савјету.

Р. Поповић допуњава своје раније тврђење и вели да Државни Савјет не бисмо смјели уредити по приједлогу одборову ни онда, када то не би било противно Уставу, а обзиром на његову важност и значај.

Председник Министарског Савјета Др. Томановић препоручује, да се за сада прими владин пројекат буџета о Државном Савјету, а влада ће се — вели — старати да му да посла и омогући рад.

М. Дожић напомиње, да се при третирању овог питања губи из вида оно најглавније, а то је, да се легално и обавезно протумачи да ли може остати гледиште, заступљено у одбору извјештају, па ако може не само што ће се учинити једна знатна уштеда, него ће то бити и у интересу самога рада у Државном Савјету. Указује на уређење Државног Савјета у земљи одакле је копиран наш Устав, као и на подвојено мишљење у одбору, па тврди, да је тежина овог питања у тумачењу уставних и законских одредаба.

Председник ставља на гласање у начелу главу VI, која је усвојена по пројекту.

Извјестилац Р. Бошковић чита партију 14., позицију 1.—4.

Извјестилац С. Вулетић напомиње, да је потребно повећање чланова у Државном Савјету, и да се према томе има повећати предложени кредит, кад се већ није усвојио начелни приједлог Фин. Одбора о Савјету, јер треба вели створити могућност Савјету да ради, коју му је могућност влада узела. У противном вели, бацаће се оно што се на Савјет троши.

Председник вели, да је владина дужност да се стара о омогућењу рада у Државном Савјету, па ставља на гласање партију 14., која је примљена по пројекту.

Извјестилац Бошковић чита партију 15., позицију 1.—2., по којој узимају ријеч: Р. Поповић, извјестилац С. Вулетић и министар Ј. Пламенац, послје чега је усвојена по пројекту.

Извјестилац Бошковић чита партију 16. и 17., које су примљене по пројекту.

Сједница је закључена у 5¼ сати у вече, а друга је закључена за 16. о м. у 3 сата послје подна.

За секретара
Филип М. Протић

Председник
Лабуд Гојнић

ЗАПИСНИК XXXVII РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ

ЦРНОГОРСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

држане 16. јануара 1908. г.

Председавао председник

Лабуд Гојнић

Секретар

Мил. Татар

Почетак у 3 сата послје подне.

Од стране књ. владе присутни г.г. министри: Др. Томановић, Војводић, Пламенац и Вукотић.

Председник отвара XXXVII. редовну сједницу.

Секретар Татар чита записник XXXIII редовне сједнице, који је примљен без примједба.

Затим чита у изводу молбе и жалбе, на име: Тома М. Пламенац, настојника телеграфске линије из Бољевића и Ђоке Шаулића, поткомандира из Жабљака.

Р. Поповић напомиње, да је ствар о помоћи поткомандира Шаулића свршена начелно пред прошлом Скупштином, па мисли, да његову молбу није потребно упућивати одбору за исте и држи, да ће се влада при одређивању његове

помоћи држати начела, којег се држала приликом поднашања сличних приједлога прије кратког времена, а то је да ће помоћ одговарати систематској плати пок. кап. Шаулића а уз то да ће имати у виду и друге околности, које такође истиче. Моли владу да ту помоћ фамилији Шаулића одмах одреди у чему га Скупштина помаже.

Секретар Татар чита приједлог В. Кривокапића односно подизања моста на ријеци — Широка Улица у Пољу Никшићском. Даље чита изјаву г. министра унутрашњих дјела за одговор на интерпелацију Крста Поповића односно издавања концесије за апотеку у Подгорици, и изјаву г. председника Министарског Савјета за одговор на питање Сава Вулетића и Крста Поповића односно рјешења аграрног питања у Зети.

Секретар Татар напомиње, да је секретар Поповић болестан и да он не може вршити и дужност другог секретара, с обзиром на то, да је оптерећен и другим пословима, па тражи, да се изабере један привремен секретар.

Председник вели, да два секретара не могу вршити дужности ових у Скупштини, али напомиње, да је то до закона, који предвиђа само два секретара, а би требао виши број.

М. Мијушковић предлаже, да се изабере привремено секретар, који ће Поповића замјенивати, јер је противно Уставу бирање трећег секретара, па предлаже Ф. Протића за привременог секретара, што Скупштина прима.

Председник оглашује да се прелази на дневни ред — на продужење претреса Буџета у појединостима, II. Општи дио: А) Државни приходи, напомињући да је извјестилац Сава Вулетић отсутан због болести.

Ј. Спасојевић напомиње, да би прво требало видјети општу цифру расхода, јер се према истој морају рачунати приходи.

Извјестилац Р. Бошковић вели, да је укупна цифра Скупштином утврђених расхода 2,788.899 круна.

Ј. Спасојевић напомиње, да је уштеда учињена само око 13.000 круна од суме, коју је Влада предложила. Осим тога напомиње, да су уштеде чињене баш на оним партијама, за које ће се морати тражити накнадни кредити, па упозорје Скупштину на то.

М. Мијушковић не слаже се са Спасојевићевим мишљењем у погледу учињених уштеда и вели, да су уштеде на расходима по приједлогу финансијског одбора учињене у много већој мјери него што то хоће г. Спасојевић сигурно тенденциозно да представи. Он — Спасојевић — ваљда заборавља, да је повећан кредит за привреду са 40,000 круна више него што је влада била предложила, а к томе и 20,000 круна Скупштина је повисила на перјанике и 5,000 кр. на диспозициони фонд. Да није тога онда би се јавила уштеда за скоро 80,000 круна, дакле мање расхода за толико него што је влада предвиђала била а то би значило повећати предложене приходе са 65,000 круна, што не би могуће било. Вели, треба сад тек да види Скупштина паметни рад фин. Одбора, који је онако безразложно нападат, па и сад као да хоће да се забашури његова важност.

Мијушковић остаје при ранијем гледишту, да ће наши државни приходи подбаци и код ове уштеде.

Извјестилац Р. Бошковић чита раздио I., главу I., — Дација — партија I., коју одбор предвиђа ману за 5,290 круна.

Председник ставља на гласање ову партију, која се прима по пројекту.

Извјестилац чита главу 2. — Порез — партија 2., коју одбор смяива за 20,000 круна.

Министар финансија Д. Вукотић мисли, да би се на овим приходима могла укинути она сума, која је потребна, а да се изједначе приходи и расходи.

М. Дожић мисли, да се не може овако бирати и од једног само прихода укинути цијела та сума, већ да треба редом најживо претресати све изворе за поједине приходе.

Извјестилац Р. Бошковић вели ако је иједан, приход сумњив, то је на првом мјесту овај.

Предсједник ставља на гласање партију 2., која је усвојена по мишљењу г. министра финансија.

Извјестилац чита главу III. — царински приходи — партија 3., коју је одбор заједно са партијом 4. смањено за 100.000 круна.

Министар финансија Д. Вукотић указује на упоредни преглед државних прихода а из којег се види, да наши царински приходи рапидно расту и налази, да исти неће подбацити.

М. Мијушковић сматра, да је илузорна свака даља дебата по приходима а кад је на приходу од пореза смањена сума која је била потребна за изједначење расхода са приходима.

Министар просвјете Ј. Пламенац напомиње, да је влада предложила буџетску равнотежу, а ако се приходи смање онда ће се појавити дефицит.

Извјестилац Р. Бошковић вели, да је и финансијски одбор увидио, да наши царински приходи рапидно расту, али се није могао сложити са приходима истих по пројекту, при чему и он сада остаје.

Предсједник ставља на гласање партију 3., која је примљена по пројекту.

Извјестилац чита партију 4., која се усваја по пројекту.

Извјестилац чита главу IV. — Таксе — партија 5., коју је одбор смањено за 5.000 круна.

Министар финансија Д. Вукотић тврди, да ови приходи неће подбацити и износи разлоге за то.

М. Мијушковић држи, да би требало у смислу његове рачије напомене приходе примити, јер би иначе уводили у буџету дефицит.

Предсједник се објашњава са М. Мијушковићем.

М. Дожић противи се мишљењу г. М. Мијушковића, јер ово су владини приједлози, које Скупштина може смањити или повисити по увиђавности.

М. Мијушковић остаје при свом гледишту у овом питању.

Предсједник ставља на гласање партију 4., која се прима по пројекту.

Извјестилац чита главу V. — Монополи — партија 6., коју одбор смањива са 20.000 круна.

Министар финансија Д. Вукотић закључује, да ни овај приход неће подбацити.

Предсједник ставља на гласање партију 6., која се усваја по пројекту.

Извјестилац чита партију 7., затим раздио II., главу VI., партију 8., даље главу VII., партију 9., 10., 11., 12., и главу VIII., партију 13. и 14., које су усвојене по пројекту.

Извјестилац чита раздио III., главу IX. — Наплата државних задужења — партија 15., коју одбор повећава са 27.545.59 кр. По овом питању узели су ријеч: г. г. министри Вукотић и Пламенац, Ј. Спасојевић, Р. Поповић, Р. Пламенац, М. Мијушковић и Ђ. Милановић, послједи чега је усвојен владин приједлог.

Извјестилац чита главу X. — Разни ситни приходи — партија 16., 17. и 18., које су примљене по пројекту.

Извјестилац чита партију 19., коју одбор смањива за 2.000 круна.

Извјестилац Р. Бошковић вели, да је у овом приходу главни извор био од издавања пасоша за Америку, али како ови сваки даном опадају, то је сумњива сума, коју је влада предложила.

Мин. фин. Д. Вукотић напомиње, да је влада још при склапању Буџета имала у виду то опадање и да је због тога мања цифра предложена.

Предсједник ставља на гласање партију 19., која се прима по пројекту.

Извјестилац чита партију 20., 21., 22., 23. и 24., које су примљене по пројекту.

Предсједник вели, да је завршен претрес државних прихода и даје 10 минута одмора.

Послије одмора.

Предсједник наставља прекинуту сједницу и вели, да је на реду претрес финансијског закона.

Извјестилац чита чл. 1. приједлога годишњег финансијског закона.

Ј. Спасојевић напомиње, да се према утврђеним приходима и расходима имају измијенити дотичне предложене цифре тако, да ће бити: приходи 2.787.899 а расходи 2.787.899 круна.

Предсједник ставља на гласање чл. 1., који се усваја у смислу Спасојевићеве измјене.

Извјестилац чита чл. 2., 3., 3., 4 и 5., који се усвајају по пројекту.

Извјестилац чита чл. 6., који одбор укида.

Р. Поповић вели, да је потребно чути владино мишљење о овом члану.

Мин. фин. Д. Вукотић изјављује, да влада нема ништа против тога, да се тај члан укине.

Предсједник ставља на гласање чл. 6., који се укида.

Извјестилац чита чл. 7., који постаје чл. 6. са измјеном ријечи „радња“ у „служба“, — што Скупштина усваја.

Извјестилац чита чл. 8., који одбор ништи.

Мин. фин. Д. Вукотић вели, да је потребан тај члан, а све што би Министарство Финансија неумјесно исплатило оно ће бити одговорно.

Предсједник ставља на гласање чл. 8., који се прима по пројекту и постаје чл. 7.

Извјестилац чита чл. 9., који се усваја по пројекту и постаје чл. 8.

Извјестилац чита чл. 10., који се прима по пројекту и постаје чл. 9.

Предсједник оглашава, да је завршен претрес приједлога буџета државних прихода и расхода и у начелу и у појединостима.

Р. Поповић указује на то да су укинуте неке позиције, на којима постоји чиновника, а исто тако додате и неке нове позиције, као и одобрене неке које нијесу попуњене, па напомиње, да би влада требала непопуњене позиције што прије попуњити, а ако не би имало способних личности онда кредит предвиђен за дотичну позицију, не може давати као додатке другима, који раде послове у вези с тим. А што се пак тиче попуњених а укинутих позиција, ту се, вели, има поступити тако, да не морају бити дотични чиновници пензионисани, ако су способни, него да се пензионису они, који заузимају друге позиције а који су неспособни а ови да се на њихова мјеста поставе.

Мин. просвјете Ј. Пламенац напомиње, да ће се влада строго држати изгласаног буџета и употребити га ондје и онако, гдје је и како предвиђено.

Ј. Спасојевић дотиче се начина правила буџетирања и указује на учињене уштеде.

М. Мијушковић напомиње, да ће учињене уштеде на бескорисним позицијама као и повећање буџетских партија за привреду бити само од користи.

Предсједник ставља на коначно гласање у појединостима изгласани приједлог буџета државних прихода и расхода, што се једногласно усваја.

Сједница је закључена у 7 сати у вече, а друга је заказана за 18. о. м., у 3 сата послједи подне са продужењем истог дневног реда и додатком:

1. Претрес извјештаја одбора за проучавање посланичких пуномоћја, и
2. Претрес суме прихода за обавезни рад, прилог буџета II.

Секретар Предсједник
Мило Татар Лабуд Гојнић

† Др. Валтазар Богишић

У прошли петак преминуо је напрасно на Сењској Ријеци Др. Валтазар Богишић, наш бивши министар правде. Са њиме је легао у гроб првак међу правницима на словенском југу, човјек којему у познавању правних обичаја у Словена није било равнога, па је с тога уживао и у иностранству велики глас. Испитивање словенскога права било је његово поље, на коме је створио монументална дјела, која служе на понос науци. Али, он није био само сухопарни испитивач правних обичаја, не, он је те обичаје оживљавао, он их је узаконjavaо и тиме китио најновије законодавство, како то показује његово најважније дјело: „Општи Имовински Законик за Књажевину Црну Гору“. У правну науку унио је Богишић мишљење и осјећање словенских народа. У њему видимо дух онаког Словенина научењака, каквијех бива све мање, а који нас задивљују својом дубоком ученошћу и љубављу спрам и најситније појаве, која се тиче општег словенског живота. И за то Богишић није скупљао само правне обичаје, већ и народне пјесме, те је и у томе изнио нове погледе, нове назоре. Својим многостручним научним радовима Богишић је заслужио вјечну славу и признање цијелог словенског племена, а напосе Црне Горе, која је у њему изгубила творца свога најновијег законодавства и првог судског организатора.

Д-р Валтазар Богишић родио се 1835. год. у Цавтату код Дубровника од оца имућног трговца, чија је жеља била да му се син што мање бави науком а више трговином и поморством. Тек по смрти очевој г. 1856. пође у Венецију, гдје је изучио гимназију и посве-

тио се затијем правним наукама. Осим у Бечу слушао је права још на разним универзитетима у Њемачкој. Год. 1862. постао је доктором права у Гисену, а год. 1864. положио је докторат у Бечу. Пошто су на руским универзитетима установљене катедре за словенско право, би Богишић, који је међутим био школски надзорник у Банату, позван г. 1870. за професора на универзитет у Одеси. Али је ту остао кратко вријеме, јер већ 1872. год. добије од руског цара Александра II. налог, да са неограниченим допустом отиде у Црну Гору и по жељи Њ. Кр. В. Господара састави Имовински Законик. Који је правац у овом свом замашном раду изабрао, најбоље се види из овог става у указу Књаза Господара, којим је тада Законик проглашен:

„Али тако изванредно тешко замашно предузеће, па и за сваку велику државу, за Црну је Гору било тим теже, што Ми унапријед одлучили бијасмо, да се у овоме законотворноме послу, поред свих неопходних обзира на податке науке и на законодавне радње других образованих држава, главна пажња обраћа на народне појмове о правди и правници, на обичаје предања и на живе потребе црногорског народа. У таквоме се правцу ова радња и вршила.“

Повјерени му посао д-р Богишић довршио је у 1888. год. и Законик је био проглашен 25. марта исте године и одмах примјењен у нашим судовима. Законик је примљен једнодушним одобравањем и похвалом у цијелом правничком свијету и преведен је у многе јевропске језике.

Године 1893. покојни Богишић постао је црногорски министар правде, на којему је полагају остао све до краја 1898. год. За то вријеме обратио је велику пажњу на уређење судова и судских архива, у чему је и успио, у колико се је то могло с обзиром на ондашњу оскудицу у правницима. Поред повећања броја окружних судова и постављања за судије људи што спремнијих и способнијих, имамо из доба његовог министровања велики број законских објашњења и наредба, које још и данас имају силу закона.

У току тога времена пок. Богишић припремио је и ново издање Општег Имовинског Законика са неким преионама, које је проглашено указом Њ. Кр. В. Господара од 14. јануара 1898. године.

Потоње године свога живота провео је стално у Паризу, занимајући се непрестано научним радом у српском, руском и фванцуском језику.

Књижевни рад покојног Богишића врло је велик. Још као универзитетски ђак издао је „Збирку народних правних пословица код Словена“, а кад је у Загребу почео излазити „Књижевник“, саопштио је у њем низ чланака: „О важности сабирања народних правних обичаја, који живе у народу“, који су доцније оштампани и у засебну књигу под насловом: „Правни обичаји у Словена“. Год. 1872. издала је Југославенска Академија у Загребу његово дјело: „Писани закони на словенском југу“, а г. 1877. „Зборник садашњих правних обичаја у јужних Словена.“ Та су дјела изазвала општу пажњу у свим правничким круговима и била су преведена на француски и енглески језик. Год. 1878. издао је у Биограду „Народне пјесме“, тако зване „Бугарштице“, из старијих највише приморских записа. Издао је и „преглед дјела о обичајном праву у Русији“, који је штампан на француском језику г. 1879. у Паризу. Од новијих дјела осим „Општег Имовинског Законика“,

које сматрају за најглавнији и најсјајнији његов рад, особито се истичу: „О облику названог „инокоштина“ у сеоској породици у Срба и Хрвата“ и „О положају породице и нашљедства у правној системи“.

Наравно, да је такав научни рад изискивао многа путовања по словенским земљама, а нема словенског краја, који није покојни Богишић пропутовао. Прошао је Црну Гору, Далмацију, Хрватску и Славонију, Србију, Босну и Херцеговину и Арбанију, а био је и у Русији, на Кавказу. У Бугарској је био у г. 1877. члан привремене владе, а из Бугарске се је г. 1878. вратио преко Петрограда у Париз, гдје је највише и најрадије боравио. — Његов научни рад високо су цијенила многа учена друштва у Јевропи и почастила га својим чланством, између којих у првом реду: кр. Српска Академија у Биограду, Југославенска Академија у Загребу, географско друштво у Петрограду и „Société des législations comparées“ у Паризу.

* * *

Ето такав је научењачки свјетски глас уживао Богишић, а које је онда чудо, да је и Црна Гора његовом смрћу осјетила велики дуг, који према заслужном покојнику дугује! Кад, на жалост, није било могуће да на његовом погребу буду и наши представници, Њ. Кр. В. Господар и Књажевска влада ријешили су, да у Цавтат пође с Цетиња нарочита депутација, која ће у име Господарево и у име црногорског судства одужити се сјени покојника и положити красне вијенце на његов гроб.

Од стране Њ. Кр. В. Господара налази се у депутацији ађутант г. Михаил Поповић, а од стране Књ. Владе и црногорског судства министар просвјете и цркв. послова г. Јован С. Пламенац и члан Великог Суда г. Мило Дожић. Депутација је јуче у Цавтат отпутовала. Данас је пак по одредби Књ. Владе одржат помен за покојником у олд. католичкој цркви, коме су присуствовали Њ. В. Књаз Петар, министри, великодостојници, официрски кор, чиновништво и грађанство.

Слава Валтазару Богишићу! Вјечан му спомен међу нама, а мир и покој његовој великој души!

Не идите у Америку.

Американски „Србин“ доноси у свом 14. броју од 10. априла о. г. под насловом: „1.216.792 радника без зараде у Сједињеним Државама Америке“ шледећи чланак, који препоручујемо најозбиљнијој пажњи и наших радника. Чланак гласи: Данас, када је врхунац кризе достигнуо највишу тачку, извјештем тачне статистике доказује се, да се у Сједињеним Државама Америке налази један милион, двије стотине шеснајест хиљада и 792 радника без посла — без дјела — без зараде, — апсолутно без ничега, без најнужнијих намирница.

У садање вријеме, са свију страна стижу нам тужни и јадни гласови гдје се изражава јадно стање нашега радника, који се није надао да ће до овакове оскудице доћи. Са свију страна долазе гласови појединцима од њихових пријатеља и познаника, гдје их куме и преклињу за по неку пару да се само може преживјети, који гласови остају као глас вапијућег у пустињи, јер се не може помоћи пошто су сви у оскудици.

Гдје се год окренете наћи ћете чопоре људи који само шетају са тужним изразом на лицу, са изразом бијеле и невоље, са изразом глади и болести, а да им се ипак не може помоћи, јер се нема прилике и могућности да се истијема ублажи у неколико њина бијела и невоља.

Садањи застој у послу — дјелу — задесио је не само нашега радника неспремног и не осигураног већ и све остале других народности, који не мислећи на оваква времена, свој новац трошаху, јер се не надаху да ће моћи овако вријеме настати. Наш народ да помице хита у Америку, мислећи, да су овама златни извори, и да само треба сјести и гртати злато и сребро рукама и

готово пунити своје целове, не знајући кроз какве и колике невоље треба радник прво да прође док се тек прихвати посла, да може и долар и по дневно заслужити.

Па поред свега тога, што се и у јавности и путем приватних писама исказује биједно наше стање, и радничке прилике у Америци, то наша браћа у старом крају не вјерују и не слушају, мислећи, да се то само њима описује да не би дошли овамо. Не обраћајући пажње на све те опомене, они овамо долазе све то више, и када се сами увјере и сами искусе биједу и невољу, онда тек виде шта су учинили, падајући на терет својим пријатељима и познаницима, који им не могу помоћи, јер и сами помоћи требају, и онда су изложени разним неприликама, изложени свему што није добро и што није морало да буде, да су на свом огњишту мировали.

Кад се је октобра мјесеца прошле године појавило прво отпуштање радних снага због немања рада, у нашем народу појавило се је само комешање и сваки онај који је имао уштеђено иколик новца хитао је кући, хитао је домовини, и како агенти који продају путне карте доказују, у року од три мјесеца отишло је наших Срба око 75.000. Запитајмо се који су отишли? Отишли су они који су имали заштеђена новца, или и они који су позајмили за путну карту да до дома дођу, јер је лакше на свом огњишту и у својој домовини тријети сваку биједу и невољу, него ли у туђини. А остали су они који свој над нијесу изгубили и они који нијесу имали са чим отићи, или који су имали на то нијесу хтјели, говорећи, да ће се стање поправити, па кад су потрошили оно новца остали су и они, као и они други који нијесу ништа ни имали, — остали су на милост и немилост.

Сада када се налазимо већ у шестом мјесецу од насталога времена за прекидање посла, не само да се осјећа оскудница у елементу нашега народа, већ се то осјећа и код свију осталих, како дошљака тако и домородаца, што нам свједочи застој и у самој трговини. Башмо поглед на најближу околину и видјемо да је за врло кратко вријеме затворено доста трговина разнага реда, а оне које се још и даље држе, смањиле су радну снагу тако, да гдје је радило 12, ту ради сада 4, а гдје је радило 6, ту ради 2, и то тек да се само види да се ради.

Дођете ли у какав иоле већи град, ви ћете по улицама видјети масу радничког сталеза, који само чека да се гдје год отвори посао и похита да га што прије добије. А која ће га добити? Добиће га Американац и то првенствено онај који је отигрећен великом породицом, а ти остали раденике троши и чекај, мучи се и пати, ако можеш, а ако не, а ти умри на улици од глади, јер ти нема ко помоћи, тако да је већ било и смртних случајева од глади на жалост и међу нашом браћом Словенима, који су имајући пешто новца пустили свога брата да умре од најтеже смрти, да умре од глади.

Поред све ове велике невоље и незгоде, која је снашла Америку, ипак наш раденик трчи у Америку. Трчи и срља у своју сопствену пропаст, не вјерујући још да је ово све овако, већ хоће да се сам увјери, које му увјерење донесе доста јада, горчине и невоље.

С тога Србине брате, чувај и поштуј ту корицу хљеба, коју зарађену слатко поједеш у својој домовини, у својој кући својој слободици, и не навози се на пут искушења, пут биједи и невоље, а ако си баш жељан видјети Америке и њене дубоке руднике — вруће ливнице и велике фабрике, гдје је много наших главу оставило, — спржено или убијено, — а ти онда ирчекај, ирчекај до бољих времена да ши бар мука и невоља не буде узалуд, а сада, сада ти се брате Србине, не може ништа рећи, него само то: *Иди у Америку!*

Руски покојници

Потоњих дана изгубила је Русија два врла мужа, чија ће имена у руској ратној и културној историји остати вјечно забиљежена. Недавно је умро гроф Павле А. Шувалов, а овијех дана познати војсковођа из потоњег руско-јапанског рата генерал Николај П. Лињевић.

Гроф Павле Шувалов био је познат као добар војсковођа, као дипломата, и као књижевник. Кад је свршио војну школу, ступио је 1849. г. у регименту тјелесне гарде и био је те бурне године за руском војском у Угарској. Тада му је било 19 година. У кримском рату био је ађутант, гдје се показао врло храбрим. Кад је дошао Цар Александар II. на пријесто, додијељен је Шувалов генерал-штабу за царског ађутанта. Убрзо је затим именован за шефа генерал-штаба, а када је руска војска 1877. године одмарширала у Бугарску, отишао је тамо и Шувалов као шеф друге гардијске дивизије. И ту се показао јунаком при пре-

лазу код Плевне, Горњег Дубњака и битке код Пловдива. Цар га је именовано генералним ађутантом и одликовао орденом св. Ђорђа сва три степена и поконио му бриљантима украшену почасну сабљу. Послије руско-турског рата Цар Александар II. именовао га је на мјесто Великог Књаза Владимира врховним заповједником гардијских трупа у војном петроградском округу. Када је 1885. г. умро руски посланик у Берлину гроф Орлов, именовано је Шувалова његовим наслједником. Кад је ступио на пријесто Цар Никола II., именовано је (1894. год.) Шувалова генералним гувернером руске Пољске. Двије је године провео ту, кад је погођен капљом напустио то мјесто и повукао се у миран живот. Од то доба живио је посве повучено. Прије двије године постигао га је теški удар. Син му гроф Павле Шувалов био је велики капетан Москве и један велики терориста га је убио. Стари Шувалов врло је тешко подносио овај удар све до своје смрти, која га ето сад у Јалти покоси.

У Петрограду умро је храбри руски војсковођа генерал Лињевић. Родио се 1838. год. у губернији Черниковској. Године 1855. ступио је у војну службу, у којој се више пута врло одликовао. Нарочито се истакао са своје храбрости и јунаштва у кримском рату и постао је за то пукovníком. У руско-турском рату Лињевић је тешко рањен. Кад се убрзо опоравио вратио се поново у војску. Као заповједнику 2. кавкаске топовске батерије, пошло му је за руком у пркос жестоком оптуру турском, да пријеђе ријеку Кнутриши и да примора Турке, да се повуку. За то је одликован орденом св. Ђорђа и златном сабљом. Године 1891. постао је Лињевић генералом, а 1895. заповједником јужне руске војске. 1900. године заповиједао је Лињевић руском војском при ослобађању странаца у Пекингу и при војним операцијама у Манџурији. Занимљиво је да је Микадо први честитао Лињевићу, кад је Пекинг заузео. Тада је Лињевић и одликован орденом „Рађајућег се Сунца“, највећим јапанским орденом. У почетку руско-јапанског рата заповиједао је усурским четама у Амурској области. Привремено је заповиједао и цијелом руском војском, док она није под Куропаткином подијељена у двије војске, и постављању и треће војске. Добио је заповједништво над првом војском, која је сачињавала лијево руско крило. У битци код Мукдена опирао се Курокију и Камамури, који га својом надмоћношћу потискоше преко ријеке Кунха у Камалинска брда. На највеће изненађење свију, јер су држали да му је војска разбијена, појавио се он убрзо код Тијенчина. 1905. године именован је главним заповједником руске војске у Манџурији. — Прије кратког времена је оболео од запаљења плућа. Морала се предузети операција ушних жљијезда, но убрзо је наступило гнојење, које је пријешло у мозак и проузроковало смрт. — Вриједно је још забиљежити, да му је у борби једна рана у ногу оставила трага, те је од тога увијек примјетно рамљао.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Одликовања. Пратња Њ. Кр. В. Господара у Петрограду одликована је овим руским орденима: министар војни, генерал-ађутант, г. бриг. Митар Мартиновић орденом св. Станислава I. степена; предсједник Држ. Савјета г. Лазар Мијушковић орденом св. Ане I. степена; обласни управитељ г. бриг. сердар Јанко Вукотић орденом св. Станислава I. степена, и ордонанс-официр г. кап. Милутин Томановић командерским крстом св. Станислава.

Из Болнице „Данило I.“ Њихова Височанства Књагинице Ксенија и Вјера и Његово Височанство Књаз Петар благоизвољели су на Ускрсе посјетити болницу и опходити болесницима, и распитујући се милостиво о току њихове болести обдарили су том приликом сваког болесника лијепим ускршњим даром.

Црногорска посјета руској војсци. — Пишу нам из Петрограда: 31. марта, налазећи се овдје у пратњи Његова Краљевског Височанства Књаза и Господара Црне Горе, генерали г. Митар Мартиновић и г. Јанко Вукотић посјетили су царско-руску гвардејску артиљеријску дивизију. На челу дивизије црногорски генерали били су дочекали Његовим Височанством херцогом Мекленбург-Стрелицким, који командује овом дивизијом. У присуству истих генерала у свима одјељењима дивизије извођена су разна вјежбања. Послије смотре и вјежбања артиљерије, црногорски су генерали у пратњи г. пукovníка *Потајова*, руског војног агента у Црној Гори, отишли у овдашњи Преображенски пук. У стану пука генерали су дочекали командантом пука генералом *Драгомировим* и свим официрима. Преображенски пук је приредио богати доручак у част представника Њ.

Кр. В. Књаза Николе. Измијењене здравце у вријеме доручка међу руским и црногорским генералима истицале су не-раздвојну и крвљу запечаћену заједницу руске и црногорске војске, коју нико никада неће моћи раскинути. Послије доручка сви батаљони овога славнога пука вршили су разна вјежбања. У вријеме вјежбања често пута су црногорски генерали на рукама ношени из једног батаљона у други. У четири и по сахата последице подне Црногорци, испраћени громогласним и непрекидним „Ура!“... оставише пук, да настане посјету разним војним школама и фабрикама.

Прилози за дјечју болницу. За подизање дјечије болнице за успомену Књажевића *Стевана* и *Станислава* приврени одбор примио је даље ове прилоге:

Г-ђа Константиновић	кр.	500.—
Г. Лабуд Г. Петровић	"	24.—
" Филип Ђуровић (из Котора)	"	20.—
" Вуко С. Вукотић	"	10.—

Личне вијести. Овијех дана боравили су у нашој средини познати пријатељи Црне Горе д-р Черни и д-р Шамал са госпођама, адвокати из Прага. Тако исто налази се од неколико дана међу нама г. Шљапкин, професор петроградског универзитета, који је овамо дошао ради изучавања црногорских старина.

Уопште опажамо у потоње вријеме на Цетињу велики број одличних странаца из разних европских крајева, који своје посјете продужују обично и по унутрашњости.

Нова варош Бар. Има већ неколико година, како се израђује план за нову варош која се има основати на Барском Пристану, а нарочито је то питање постало неопходно, од кад је Бар постао излазном тачком црногорске железнице, те се у њему најживље ради и на уређењу великог пристаништа. Тај план већ је готов, и камен темељац за оснивање нове вароши биће свечано положен у суботу, 26. априла ове године.

Брзи параброди угарско-хрватског друштва долазиће у Котор почевши од 1. маја о. г. (по нов. кал.) понедељником, уторником, четвртом и суботом вазда у 1 сат по подне, а полазиће истијех дана у 2½ сата натраг у Фијуму.

На знање. За јавну расправу која ће почети у суду за суђење анархистичких злочина 12. маја о. г. по дјелу завјере откривене 23. октобра 1907. год., потребна су три добра стенографа, који владају српским језиком. Пријаве са условима нека се упуте Суду за суђење анархистичких злочина на Цетињу.

ТЕЛЕГРАМИ

Двор Ахилеон, 13. априла. Цар Вилхелм и принц Аугуст Вилхелм са свитом пошли су јучер у Арбанију, гдје је цар походио султанова заступника Туркхан пашу. У почасти цару бјеше парада турских чета. По свом повратку у Ахилеон примио је цар грчког мин.-предсједника. — Аустро-угарска ескадра бродова стигла је пред Крф.

Цариград, 14. априла. Поводом посјете цара Вилхелма на турској обали измијенили су цар и султан изванредно срдачне телеграме.

Крф, 15. априла. Цар Вилхелм је походио аустро-угарску ескадру бродова и подробно разгледао оклопачу „Erzherzog Karl“. Контраадмирал Циглер дао је на броду у почасти цару Вилхелму свечани доручак при којем је контрадмирал наздравео цару Вилхелму, а цар је одздравео, изражајући своју радост, што је могао разгледати ескадру и закључио са ускликом: Хура цар-краљ Франц Јосиф! Здравца је одушевљено прихваћена.

Штохолм, 15. априла. Јучер је овамо стигао енглески краљевски пар са принцем Викторијом. На станици бјеше шведски краљ са својом породицом. Владари су се најсрдачније поздравили.

Петроград, 16. априла. У Орелу је под водом кварт, у којем су разне фабрике. У Смоленску је услед поплаве Дњепра под водом 350 кућа, а у окоцини је уништено много жита и стоке. У Кијеву су нижи дјелови под водом. У Москви је поплављена једна петина града. Од те поплаве оштећено је око 3000 кућа.

Цариград, 17. априла. Потврђује се вијест, да је свргнут турски комесар у Софији, Садик-паша. Опозван је ради тога, јер је у цивил-

ном одјелу службено посјетио Књагинју, а Књаз је тим поводом носио војничку униформу. Књаз се је због тога жалио и изјавио, да више неће примити Садик-пашу. Потоњи је на то позван у Цариград.

Биоград, 17. апр. Опровргава се вијест, да се против грађења сандачке железнице снује у Скопљу договор, како да се то грађење спријечи.

Беч, 18. апр. Министар Пешка умро је.

Софија, 18. апр. Вечерас ће изићи указ, којим се Народно Собрање распушта, а нови избори одређују за 7. јуна (по нов. кал.)

Венеција, 18. апр. Приликом овдашњег састанка њемачког канцелара Билова са талијанским министром предсједником Болитијем постигнуто је потпуно сагласје у свим питањима, која занимају оба народа. Болити се повратио у Рим.

Токио, 18. апр. Једна јапанска крстарица ударила је на мину и потонула је. Спасло се 30 људи од посаде, а утопило се више од 200 особа, међу њима по свој прилици и капетан брода.

Цариград, 19. апр. Војници 89. низамског пука у Скопљу, који су у марту имали бити отпуштени, почели су да се буне, али је ипак побуна спријечена тиме, што су коловође затворени.

СУДСКИ ПОЗИВ

У смислу ријешења Књ. Суда за суђење анархистичких злочина на Цетињу, од данас број доњи, и овим путем позивају се:

Марко Даковић, свршени правник; Тодор Божовић, студент биоградског универзитета;

Јован Ђоновић, студент биоградског универзитета;

Милија Павићевић, бив. народни посланик;

Симо Шобајић, б. нар. посланик; Лазо Божовић, бивши учитељ;

Љубо Павић, трговац;

Перо Врбица, бив. чиновник министарства финансија;

Андрија Радовић, држ. савјетник у пензији;

Бајо Гардашевић, судија у пензији;

Саво М. Ђурашковић, бив. нар. посланик;

Никола Т. Мартиновић, студент у Минхену;

Петар Новаковић, бивши писар обласног суда на Цетињу;

Радоња Поповић, студент — родом из Куча;

Вујадин Окичин Вујачић, бивши капетански писар;

Милутин Ристов Миличковић, селјак из Пипера;

Лазар Дамјановић, свр. правник;

Јован Томашевић, гимназиста у Сријемским Карловцима;

Јован Кажић, гимназиста у Сријемским Карловцима;

Глигорије Вукчевић, гимназиста у Сријемским Карловцима;

Јово Лазаревић, типограф — оптужени по дјелу завјере откривене дана 23. октобра 1907. год. на Цетињу против Његовог Краљевског Височанства Књаза Господара, чланова Владајућег Дома и постојећег стања у Црној Гори, да на дан 12. маја ове године у 8 сати прије подне предстану потписаном суду ради одбране, којег ће се дана одржати јавна расправа по наведеном злочину.

У случају, ако се позвати не пријаве, суд ће донијети заочну пресуду (in contumaciam) ма и на штету оптужених.

Број 258—В—1908.—40

Цетиње, 20. марта 1908. год.

Књ. Суд за суђење анархистичких злочина

Предсједник
Лабуд Гојнић

СТЈЕЧАЈ

Књ. Министарству Финансија и Грађевина потребан је један контрактурални чиновник.

Кандидат треба да има вишу финансиску спрему, да је показао практичну способност у царинској и пореској служби, и да познаје српски језик.

Ко би желио заузети ово мјесто, нека у што краћем року поднесе овом Министарству своју понуду са условима под којим би се и кад примио истог, и увјерена о својој теориској и практичној спреми.

Мјесто је скопчано с платом до шест хиљада (6000) крунана годину.

Број 219. Из Канцеларије Министарства Финансија и Грађевина, 22. фебруара 1908. Цетиње.

ОГЛАС

На основу одобрења господина министра Финансија и Грађевина — у неђељу 27. ов. мј. држаће се у канцеларији капетанског суда на Његушима јавна лицитација за израду око 800 метара парапета на линији колског пута у Крстац Његушки.

Парапет ће се у клак оградити а сав материјал око истог подузимац ће набавити.

Ко би желио лицитирати, дужан је на дан лицитације поднијети кауцију тридест од сто вриједности погођеног рада било у готовом новцу или непокретним добрима. Кауцију у непокретним добрима треба да је капетанским или општинским судом овјерена.

Одјељење за Грађевине и Саобраћај, задржава право да рад никоме не уступи ако би понуђене цијене неповољне биле.

Број 659. Из Канцеларије Министарства Финансија и Грађевина, Одјељење за Грађевине и Саобраћај, 8. априла 1908 г. на Цетињу. 2,2

Службени огласи

ОГЛАС. — На основу решења Књ. Обласног Суда у Бару од 8. јануара 1907. године број 43 ех. 1907 II. 1904 6. — Износи се на јавну продају доље именована непокретност покојног Павића Перова Страинџа из Подгорице — процијењена круна 2813.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатеог суда у Брчели.

За продају одређују се три рока први рок 24. априла 1908. године други: 24. маја исте године; трећи 22. септембра 1908. године у 4 сахата после подне; на први рок неће се непокретности продати испод процијењене вриједности, на други хоће и ниже, али не испод двије процијењене вриједности; на трећем року непокретност ће се уступити понудиоцу највише цијене.

Сваки лицитант дужан је положити јемство од 10% од процијењене вриједности непокретности.

Позивају се сви они који имају на непокретност какво реално право, дужникови повјериоци и они те имају право прече купње — да се пријаве суду прије прве продаје.

Опис непокретности: 1. Кућа са намјешћењем у Подгор, граничи од истока са општинским путем, од запада са земљиштем Ива Николина Страинџа, од сјевера са кућом Илије Маркова Страинџа, од југа са путем куће Ива Николина Страинџа, процијењена круна 1200.

2. На Ушливац ораће земље 1/8, граничи од истока непокретношћу Рада Ивова Вукмановића, са запада и сјевера потоком, од југа са непокретношћу Митра Давидова Хајдуковића, процијењена круна 110.

3. Ограда у Митрове лазине, граничи од истока и југа непокретношћу Рада Ивова Вукмановића и Сава Филипова Страинџа, од запада општинским путем, од сјевера непокретношћу Крста Васова Јоветића, процијењена круна 70.

4. у Његалицу на Трмун долац ораће земље 3/4 и код исте гора, граничи од истока непокретношћу Сава Филипова Страинџа, од запада Крста Васова Јоветића, од сјевера непокретношћу Ива Милова Вукмановића, од југа непокретношћу Пера Маркова Страинџа, процијењена круна 560.

5. у Радујкову продо ораће земље 1/4 и четврти дно горе од комунице по између Страинџа; граничи од истока

непокретношћу Луке Митрова Страинџа, од запада, југа и сјевера непокретношћу Ива Станкова Јоветића процијењена круна 140.

6. у Друшића долац лазичак горе у комуњу са Страинџама, а граничи по између истих процијењена круна 3.

7. у Катуну воду ораће земље 2/4 1/8 и гора код исте са кућиштима, граничи од истока непокретношћу Томана Буторова Сјепчевића, од запада и југа непокретношћу Ника Машанова Хајдуковића, од сјевера непокретношћу Јока Митрова Сјепчевића, процијењена круна 440.

8. у Душак 1 рало и 2/4 ораће неодобрене земље и гора код исте, граничи од истока и запада и сјевера непокретношћу Сава Гарова Вујачића, од југа непокретношћу Тома Ђурова Вујачића, процијењена круна 300.

Број 269—297—1904. Брчели, 9. априла 1908. г. Горњо Црмнички Кап. Суд. Капетан Милош. Укмановић Р. 424 Бр. 193. 1,1.

МОНОПОЛ ЦРНОГОРСКОГ ДУХАНА

АНОНИМНА КОМПАНИЈА
ОСНОВНИ КАПИТАЛ 2.500.000 Кр.

Сједиште у Подгорици.
Господа акционари позивају се на

Редовну Главну Скупштину

по одредбама чланова 11 и 15 друштв. штатута, у понедељник 11 маја (28 априла) 1908. у 3 часа послје подне у просторијама канцеларије Управе Друштва у Венецији (Кампо Сан Проволо Палацо Вјанели Бр. 4711.)

ДНЕВНИ РЕД:

1.) Поднашање закључних рачуна о раду за годину 1907 и извјештај управног савјета и ревизора рачуна, са односним претресом.

2.) Разна саопштења управног одбора и односи претрес.

3.) Избор два ревизора за претрес рачуна за годину 1908 и одређивање накнаде г. г. ревизорима за год. 1907.

Н.Б. За присуствовати у скупштини, акционари морају положити своје акције најмање 3 дана у напријед било код Управе Друштва било код Трговачке Италијанске Банке (Централно Сједиште у Милану — Одјељење у Венецији.)

У случају се да прва скупштина не би могла одржати, г. г. акционари позивају се поново 5-ог јуна (23 Маја 1908) у истој канцеларији у 3 часа послје подне.

Подгорица 1 априла 1908. Р. 175. Бр. 192. 1,1 **УПРАВНИ САВЈЕТ.**

Стање Црногорске Банке на Цетињу на дан 31. марта 1908. год.

ИМОВИНА:		ДУГ:	
Готовина	13.384,37	Главница	200.000
Мјенице	352.423,30	Резервни фонд	17.188,72
Зјамови на залого	18.155,50	Улози на штедњу	258.092,77
Домаћи текући рачуни	153.008	Домаћи текући рачуни	113.040,52
Страни текући рачуни	72.259,84	Страни текући рачуни	31.807,46
Вриједности резерв. фонда	225.267,84	Привремени рачуни	3.032,83
Прибор и намјештај	17.119,72		
Књига и штамп. ствари	2.568,04		
Трошкови оснивања заступ.	1.851,68		
	1.798,11		
РАЗНИ РАЧУНИ		РАЗНИ РАЧУНИ	
Кауције	30.850	Полагачи кауција	30.850
Оставе	22.620,49	„ оставе	22.620,49
Мјенични депо у иностран.	30.000	„ мјеничног депо	30.000
Залого по мјенич. зјамовима	309.644	„ залого по мјен. зјам.	309.644
„ „ текућим рачунима	193.365	„ „ тек. рачун.	193.365
	586.479,49		586.479,49
РАСХОДИ		ПРИХОДИ	
Камата на улоге на штедњу	255	Камата од мјеница	11.836,81
„ по једном зјаму	603,64	„ „ залого	589,38
Плате	3.672,64	Провизија на мјен. и залого	2.045,17
Поштарина	528,11	Разни приходи	271,07
Разни трошкови	447,11	Разлика на курсу	301,56
Трошкови заступништва	533,02	Провизија банкарсна	748,25
„ израде акција	350	Камата по текућим рачунима	3,54
	6.389,52		15.795,78
	1.225.437,57		1.225.437,57

П. п. бр. 200, 1,1

ПОДГОРИЧКА БАНКА У ПОДГОРИЦИ

СТАЊЕ НА ДАН 31. МАРТА 1908. ГОД.

	ИМОВИНА		ДУГ	
	Круна	пр.	Круна	пр.
Диоичка главница (I; II и III коло)			380.510	50
Зјамови (на мјенице и по текућим рачунима)	1.014.796	55		
Мјенице у реесконту			126.939	
Благајна	14.334	92		
Текући рачуни			142.999	56
Улози на штедњу			325.747	07
Привремени рачуни			1.111	96
Резервни фонд			10.543	29
Наплата			4.580	
Намјештај и прибор	3.952	04		
Папири од вриједности	2.000			
Валуте и чекови	1.912	15		
Неподјелени добитак			15.894	78
Књиге и тисканице	1.953	54		
Трошкови око оснивања филијала	1.329	21		
Укупни приходи			40.527	18
Укупни трошкови	8.574	93		
	1.048.853	34	1.048.853	34

П. п. бр. 201, 1,1

БАРСКО ДРУШТВО

Распоред пловидбе поштанскијех и трговачкијех параброда по Скадарском језеру и Бојани.

Полазак: Поштански и трговачки параброди полазе сваки дан осим неђеље у 10 сати прије подне из Скадра и тичу Вир—Плавницу: понедељником, сриједом и петком, а Плавницу—Вир; уторником, четвртком и суботом. Истог дана враћају се у Скадар.

Сретање: На Виру с државном барском дилижансом у доласку и поласку.

Полазак: Из Ријеке за Вир полази сваки дан осим неђеље у 11 сати прије подне и истог дана враћа се на Ријеку.

Сретање: С парабродом, који полази из Вира за Плавницу и Скадар и то: понедељником, сриједом и петком, а уторником, четвртком и суботом с парабродом за Вир и Скадар. На Виру пак с државном барском дилижансом у доласку и поласку.

Сретање: На Плавници с приватнијем подгоричкијем омнибусом у доласку и поласку.

Полазак: Из Скадра за Обод и обратно сваког дана осим неђеље.

За подробија обавјештења треба се обратити односнијем друштвенијем агенцијама.

Р. 156. Бр. 128. 2,36 **УПРАВА.**

Министарство Унутрашњих Дјела — Одјељење Народне Привреде

Петар Дреџун
механик

П. п. бр. 107, 5,5

ЦРНОГОРСКО И ОРИЈЕНТАЛНЕ

употребљене поштанске биљеге купујем у највишој количини по најскупијој цијени.

А. Weisz, Briefmarkenhandlung, in Wien, I. Adlergasse 8.

П. п. бр. 36, 8,8

† ТРИПО ПРЈАТОВИЋ,

шавец

који је око 16 година провео на Цетињу као трговац — шавец —, гдје је оставио врло лијепе успомене и као трговац и као грађанин, на смртном часу у свом родном мјесту Дубровнику, сјетивши се свог боравка на Цетињу, завјештао је 200. круна за помоћ цетињској сиротињи, коју је суму по његовој смрти предао општинској управи г. Оетар Спасић, олд. трговац, поводом чега ће му општинска управа држати парастос у „Влашкој цркви на дан 27. априла ов. год. у 10 сати прије подне.

Цетиње, 17. априла 1908. г.

Број 430.

В—1908—20.

Из канцеларије управе општине вар. Цетиња. Р. 100 бр. 199. 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Дубоко увијељена и осироћени смрћу нашег непрежаљеног мужа односно оца,

† Д-ра Михаила Хаџопула Ријечког Физикуса

који 4 о. мј. у 46 години испусти своју болешћу напаћену душу, чиме нас, његову сиротну фамилију, зави у црно и заплака горко, сматрамо за пријатну дужност овим путем изјавити из наших рањених срца нашу најтоплију благодарност:

Њег. Краљ. Височанству Престолонашљеднику Данилу и Њег. В. Књазу Мирку, на брзојавнима саучешћим, чиме су наше ране за нашим хранитељем много ублажене; г. г. д-ру Л. Томановићу пресједнику Министарског Савјета, в. Ј. Војводићу, министру ун. дјела, в. Божу Петровићу и в. Ј. Сочичи на брзојавним саучешћима: нека је наша доживотна хвала свој господи докторима, који нашег покојника у болести походише и трудише се, да га отргну из чељусти проклете смрти, а посебно хвала г. г. д-ру Б. Перазићу, начелнику Санитета, д-ру С. Матановићу, управитељу Болнице Данило I. д-ру С. Огњеновићу, обласном лекару, д-ру Стефанелу, марвеном лекару и Урошу Марићу апотекару, који својим присуством увеличаше спровод покојников и тиме посвједочише своју љубав према њему и његовој жалосној фамилији. Хвала г. г. докторима: Ковачевићу, Марушићу, Радуловићу, Кујачићу, Пери, Стринићу, Цамањи, Debenetti Mardirosu и апотекару Мистури, који нам своје саучешће изјавише брзојавно. Нека је наша срдачна благодарност многобројним прјатељима и познаницима с Цетиња, Подгорице, Никшића, Данилова града, Колашина, Грахова и Скадра, који се нас овом приликом сјетише брзојавним саучешћем. Назаборављена и догробна наша хвала грађанству вароши Шавника, које је нас овом приликом посјетило многобројним брзојавима и које је покојнику одржало парастос.

Дубоко захваљујемо ријечком грађанству са мјесним чиновништвом, које је нашег милосрдног покојника за вријеме болести похађало и до вјечне га куће испратило, Хвала г. Перу Вукотићу, који се с покојником на гробу у подужем говору опростио.

Још једном нека је наша свагдашња благодарност свакоме. ко је тужној фамилији покојниковој и најмање саучешће изразио.

Ријека, 10 априла 1908 год. Ожалошћена породица: супруга Виторија, синови: Ђорђевић, Алекса, Петар, кћери: Марика, Насте и Васиљка. Р. 312 Бр. 195. 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти наше никад непрежаљене супруге односно мајке

† Ине Вуклировића

која се послје дуге и тешке болијести пресели у вјечност 5 ов. мј. у 44 години живота.

Наша је дужност изјавити најређу и доживотну благодарност, чиновништву и грађанству све три вјероисповијести, вароши Бара и околине, који нам милу покојницу у болијести походише, а својим присуством у онако великом броју спровод увеличаше, и нашу душевну бол у неколико ублажише.

Такође нејскренију захвалност изјављујемо браћи, кумовима и пријатељима са стране, који на глас смрти похиташе и нашу покојницу брацки ожалише.

Незаборављена нека је хвала свима онима, који нам телеграфично или писмено изјавише своја саучешћа.

Још један пут свима и свакоме хвала, ко нам на којим начину изјави саучешће и тиме нам олакша бреме тешке жалости, Бар, 8 априла 1908.

Ожалошћени: супруг капетан Петар; шћер Јоке са осталом породицом. Р. 138, Бр. 189. 1,1